

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

A Győri Ítéltábla ifj. dr. Sallay József ügyvéd által képviselt **felperesnek** dr. Bősze Ferenc ügyvéd által képviselt **I.r.**, Hegedűs Péter által képviselt **II.r. alperesek** ellen szerződés teljesítése iránti perében a Veszprém Megyei Bíróság 2007. szeptember 11. napján meghozott 5.P.20.540/2007/9. számú ítélete ellen az I.r. alperes által 11. és 15. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú ítélet fellebbezett részét megváltoztatja és az I.r. alperessel szemben előterjesztett keresetet teljes egészében elutasítja.

Az I.r. alperes elsőfokú perköltségben és feljegyzett kereseti illetékben való marasztalását mellőzi.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen az I.r. alperesnek 2.700.000. (Kettőmillió - hétszázezer) Ft első- és másodfokú perköltséget.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s:

A felperes jogelődje a **Párt 1** és felperes Pártja a 2002. március 7-én létrejött megállapodásban vállalta, hogy a 2002. évi országgyűlési választáson országos listát nem állít, a választás kampánymunkájában a Független **Párt 1** eredményessége érdekében fejti ki tevékenységét, így lehetővé teszi, hogy a Független **Párt 1** (II.r. alperes) az országgyűlési választásokon egyedüli kiscgazda erőként jelenjen meg, ezzel erősítve a **Párt 1** támogatottságát és parlamentbe jutásának az esélyét. A felperes ezzel elveszti lehetőségét arra, hogy az országgyűlési választásokon az 1 %-ot meghaladó eredményessége esetén költségvetési támogatásban részesüljön, elveszíti a 250 - 300 fős egyéni és listás jelöltje után folyósítandó mintegy 9.000.000,- forintot és a választási előkészületekre eddig fordított mintegy 5.000.000,- forintot. Ezért az I.r. alperes a szerződésben vállalta, hogy 2002.

március 15-éig átutal a felperesnek 5.000.000,- forintot és a felperes további működésének fenntartására a következő országgyűlési választások lezárásának időpontjáig havonta (minden hó utolsó napjáig) 4.000.000,- forintot. Fizetési kötelezettsége biztosítékként felajánlotta a felperesnek a **Párt 1** székházának megvásárlására általa kifizetett 200.000.000,- forint vételár előleget, továbbá azt is, hogy a vételárelőleggel kapcsolatban az őt megillető jogosultságok a felperes birtokába jussanak és hozzájárulását adta ennek földhivatali széljegyzetként történő feljegyzésére. Megállapodtak a felek abban is, hogy az I.r. alperes a felperesnek a II.r. alperes ... székházában irodahelyiséget biztosít, míg a felperes azt vállalta, hogy az I.r. alperest bevonja programjának és politikájának alakításába és döntéshozó testületébe kooptálja. Kinyilvánították a felek, hogy törekednek a felperes és a II.r. alperes „egyesítésére”, a szerződés pedig okafogyottá válik abban az esetben, ha a pártegységet megteremtik.

Az I.r. alperes a 2002. január 3-án kelt adásvételi szerződéssel megvásárolta a II.r. alperestől a hrsz. alatt nyilvántartott irodaház megnevezésű ingatlanát 700.000.000,- forint vételáron, és egyúttal 200.000.000,- forint foglalót megfizetett. A fenti adásvételi szerződéssel kapcsolatban keletkezett jogvita lezárulása után a II.r. alperes székházára az I.r. alperes javára 320.000.000,- forint és járulékai követelés biztosítására a földhivatal jelzálogjogot jegyzett be.

A Fővárosi Bíróság a 2003. augusztus 5. napján jogerős 8.P.631.074/2002/7. számú ítéletével megállapította, hogy a **Párt 1** és felperes Pártja az 1998. és 2002.évi országgyűlési választásokon országos listát nem állított, így működése - társadalmi szervezetként való további működésének érintetlenül hagyásával - megszűnt. A felperes jelenleg a Fővárosi Bíróság 12.Pk.60.346/96/38. számú végzése szerint felperes néven társadalmi szervezetként működik.

A felperes keresetében előadta, hogy az I.r. alperes a 2002. március 5-i megállapodásban foglalt fizetési kötelezettségének nem tett eleget, kérte, hogy a bíróság kötelezze I.r. alperest a Ptk.300.§. (1) és (2) bekezdése alapján az addig lejárt, összesen 209.000.000,- forint tőke és ezen összeg után 2004.március 1.napjától a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű kamatának a megfizetésére. Az I.r. alperes a fenti megállapodásban a II.r. alperes ingatlanán őt megillető jogosultságokat fizetési kötelezettségének biztosítékként a birtokába adta, kérte ezért a II.r. alperest annak tűrésére kötelezni, hogy a II.r. alperes ingatlanán az ingatlan nyilvántartás szerint I.r. alperest megillető jelzálogjog jogosultja a felperes.

Az I.r. alperes a kereset elutasítását kérte. Azzal védekezett, hogy a felperes a szerződésben foglalt kötelezettségét nem teljesítette. Kifejtette, hogy a felperesnek országos listája nem volt, nem volt jogosult költségvetési támogatásra, de nem volt 250 -300 fős egyéni és listás jelöltje sem. Az I.r. alperest a megállapodásban foglaltaktól eltérően a felperes döntéshozó testületébe nem kooptálták, a szerződés pedig okafogyottá vált, mert "A"-t - aki a felperes képviselője - idő közben a II.r. alperes elnökségébe választották. A felperes a bíróság ítélete alapján egyébként is megszűnt pártként működni. Álláspontja szerint a felperesnek bizonyítani kellene, hogy az országos választási listáját, és jelöltjeit visszavonta. Sérelmezte, hogy a 2002. évi országgyűlési választásokon nem egy választókerületben mindkét pártnak

volt jelöltje, ezzel pedig a felperes éppen a II.r. alperes jelöltjeinek választási esélyét rontotta.

A II.r. alperes érdemi védekezést nem terjesztett elő.

A felperes válaszában kiemelte, a megállapodásban passzív magatartás tanúsítására, arra, hogy nem állít országos listát vállalt kötelezettséget, de arra nem, hogy jelöltjeit visszavonja. A szerződés okafogoyottá csak akkor vált volna, ha a két párt „összeolvad”, a szerződést kötő felperesnek pedig jogutódja.

Az elsőfokú bíróság a 2007. szeptember 11.napján kelt 5.P.20.540/2007/9. számú ítéletében kötelezte az I.r. alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 205.000.000,- forintot, valamint ezen összeg után 2004. március 1. napjától a kifizetés napjáig járó késedelmi kamatot, továbbá 5.100.000,- forint perköltséget. Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította. Határozata indokolásában kifejtette: a Fővárosi Bíróságnak a párt működésének megszűnését megállapító ítélete nem eredményezte a társadalmi szervezetnek mint jogi személynek a megszűnését, ezért a **Párt 1** és a felperes neve Pártja jogutódja: a felperesi társadalmi szervezet. A szerződés értelmezéséből az állapítható meg: a felek szándéka arra irányult, hogy a felperes jogelődje a 2002. évi országgyűlési választásokon politikai erőként ne jelenjen meg, ezzel növelve a II.r. alperesnek a parlamentbe jutási esélyeit. E szerződéskötési szándékot a tanúk vallomása alátámasztotta, az elsőfokú eljárás során a felperes által becsatolt iratanyag pedig bizonyította, hogy a felperesi jogelődnek jelentős számban voltak országgyűlési képviselő-jelöltjei. A felperes önálló politikai erőként a 2002. évi parlamenti választásokon nem jelent meg, szerződésben vállalt kötelezettségének eleget tett, ezzel szemben az I.r. alperes kötelezettségét nem teljesítette, ezért a felperes a „Ptk.301.§. (1) bekezdésének első fordulata alapján” - figyelemmel a Ptk.198.§. (1) bekezdésére - jogszerűen követelte az I.r. alperestől a teljesítést. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a szerződés nem vált okafogoyttá, mert a felperesi jogelőd pártként történő működésének megszűnése önmagában az I.r. alperes szerződéses kötelezettségvállalását nem érintette, mint ahogy **"A"-nak** a II.r. alperesen belüli politikai szerepvállalása sem.

Az elsőfokú bíróság a II.r. alperessel szemben előterjesztett keresetet jogalap hiányában elutasította.

Ez ellen az ítélet ellen az I.r. alperes fellebbezett, amelyben - tartalma szerint - az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a felperes vele szemben előterjesztett keresetének az elutasítását kérte. Álláspontja szerint a felperes tévesen állította, hogy a 2002. március 7-ei megállapodás alapján csupán passzív magatartásra volt köteles, valótlanul állította, hogy szerződéses kötelezettségének mindenben eleget tett. Az elsőfokú bíróság felhívta a felperest annak bizonyítására, hogy állított-e országos listát, rendelkezett-e egyéni és listás jelöltekkel és igazolja jelöltjei visszalépését. A felperes e bizonyítási kötelezettségének nem tett eleget, az általa csatolt iratok pedig cáfolják a felperesi előadást. Álláspontja szerint a szerződést kötő felek között a 9.000.000,- forintos alperesi kifizetést követően nyilvánvalóvá vált, hogy a felperes nem is volt abban a helyzetben, hogy teljesíthessen. Ténylegesen nem voltak listái

(megyei, országos), de megválasztásra alkalmas jelöltjei sem, a választási eredmények pedig utóbb megmutatták, hogy semmilyen kisgazda „képződménynek” nem volt reális esélye a parlamentbe jutáshoz szükséges 5 %-os választási eredmény átlépésére. A felperes szerződési kötelezettség-vállalása jogszabályba és jóerkölcsbe is ütközik, mert egy pártot a politikai közéletben való részvételre hoznak létre azért, hogy az országgyűlési választásokon indulhasson, nem pedig azért, hogy attól visszalépjen. A jogutódlás körében kifejtette, a szerződő fél egy párt volt, egy párthoz köthető jogokkal és kötelezettségekkel, és amikor pártként megszűnt létezni, ez a felek eredeti szerződési szándékának már nem felelhet meg.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Azzal érvelt, hogy a per alapjául szolgáló szerződés érvényes és hatályos létrejöttét maga az I.r. alperes sem vitatta. Nem kétséges, hogy a felperes jogutódja a szerződést kötő pártnak, pártként való működésének megszűnése éppen azért következett be, mert a megállapodásnak megfelelően országos listát nem állított. A szerződést teljesítette, ezt éppen a fellebbezésnek az az állítása bizonyítja, mely szerint „a felperes csak egy megyében állított listát”. Nem arra vállalt kötelezettséget, hogy a II.r. alperes a választásokon győzelmet arat. Az I.r. alperes mindig is tisztában volt azzal, hogy a szerződést teljesítenie kell, utóbb reményei nem váltak valóra, „a csalódása azonban nem mentesíti őt a kötelezettségének teljesítése alól”. Valótlanul állította az I.r. alperes, hogy részére 9.000.000,- forintot megfizetett.

A fellebbezés alapos.

Az elsőfokú bíróság a tényállást lényegében helyesen állapította meg, de az ítéletábra az elsőfokú bíróság jogi álláspontját nem osztotta.

Előrebocsátja az ítéletábra, hogy az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezési kérelem és ellenkérelem között (Pp.253.§. (3) bekezdés) bírálta felül és a felülvizsgálat nem érintette az elsőfokú bíróság ítéletének a II.r. alperessel szemben előterjesztett kereseti kérelmének elutasító rendelkezését.

Az eljárás tárgyát képező 2002. március 7-i megállapodásban a szerződő felek több kérdést is rendeztek, de a megállapodás lényege és a jogvita alapja is az, hogy a felperesi jogelőd mint politikai párt az I.r. alperes által teljesítendő anyagi ellenszolgáltatás (pénzfizetés) ellenében azt vállalta, hogy a 2000.évi országgyűlési választásokon országos listát nem állít, és a választási kampánymunkában a II.r. alperest mint politikai pártot támogatja, az I.r. alperes számára lehetővé tette politikai tevékenység végzését, tisztség betöltését a felperesi párt szervezeti keretei között.

Előrebocsátja a Győri Ítéletábra, hogy a Fővárosi Bíróság a 2003. augusztus 5.napján jogerős 8.P.631.074/2002/7. számú ítéletében a **Párt 1** és felperes Pártja működésének megszűnését valóban megállapította, de ez a döntés társadalmi szervezatként való további működését nem érintette, és mint jogi személyiséggel rendelkező társadalmi szervezetnek a jogi személyisége a fenti döntéssel nem szűnt meg. A felperes a mai napig is nyilvántartott társadalmi szervezet, így a **Párt 1** és felperes Pártja által kötött szerződésekkel kapcsolatban igény érvényesítésére jogosult. Értelemszerűen olyan jogok nem illethetik, illetőleg olyan

kötelezettségek nem terhelhetik, amelyek csak egy bejegyzett párthoz tartozhatnak, de ez megállapítás az anyagi jellegű igényekre - így pénz megfizetésére - nem vonatkozik.

Az országgyűlési képviselők választásáról szóló 1989.évi XXXIV. törvény szabályozza a jelölés kérdését, a pártok részéről területi és országos lista állításának feltételeit (5. §.) A pártok működéséről és gazdálkodásáról szóló 1989.évi XXXIII. törvényhez fűzött általános miniszteri indokolás szerint: „a pártok az állampolgárok egyesülési szabadsága alapján létrehozott olyan szervezetek, amelyek szervezeti kereteket nyújtanak a népakarat kialakításához és kinyilvánításához, a politikai életben való állampolgári részvételhez. A pártoknak más társadalmi szervezetekhez képest különleges a viszonya a közhatalomhoz, ugyanis a pártok kifejezett célja és feladata, hogy képviselőik útján részt vállaljanak a közhatalomból, illetőleg politikai eszközökkel folyamatosan befolyásolják a közhatalom tevékenységét”.

Az egyesülési jogról szóló 1989.évi II. törvény 1.§- a értelmében az egyesülési jog mindenkit megillető alapvető szabadságjog, amelyet a Magyar Köztársaság elismer és biztosítja annak zavartalan gyakorlását. Az egyesülési jog alapján mindenkinek joga van arra, hogy másokkal szervezeteket, illetve közösségeket hozzon létre, vagy azok tevékenységében részt vegyen. A 6. §. (1) bekezdése szerint a társadalmi szervezet alapszabálya az abban meghatározott célkitűzéseknek megfelelően biztosítja a szervezet demokratikus, önkormányzati elven alapuló működését, elősegíti a tagok jogainak és kötelezettségeinek érvényesülését. Az országgyűlési képviselők választásáról szóló 1989.évi XXXIV. törvény 5.§-a szabályozza a jelölés módját, a területi és országos lista állítását. A rendelkezés szerint az egyéni választókerületben a választópolgárok és azon társadalmi szervezetek, amelyek megfelelnek a pártok működéséről és gazdálkodásáról szóló törvény rendelkezéseinek (a továbbiakban: párt) a (2) bekezdésben foglalt feltételekkel jelölhetnek. Két vagy több párt közösen is ajánlhat és jelölhet /(1) bekezdés/. Az egyéni választókerületben a jelöléshez legalább 750 választópolgárnak az aláírásával hitelesített ajánlása szükséges. A választópolgár csak egy egyéni választókerületi jelöltet ajánlhat és csak abban az egyéni választókerületben, amelyben a lakóhelye van /(2) bekezdés/. A területi választókerületben - területi listán - pártok jelölhetnek. Az a párt állíthat területi listát, amely a területi választókerületben - e törvény melléklete szerint meghatározott számban - az egyéni választókerületek egynegyedében, de legalább két választókerületében jelöltet állított /(3) bekezdés/. Országos listát az a párt állíthat, amely legalább hét területi választókerületben állított listát /(4) bekezdés/.

A pártok működéséről és gazdálkodásáról szóló 1989.évi XXXIII. törvény (Ptv.) IV. fejezete a párt vagyonáról és gazdálkodásáról rendelkezik. Eszerint a párt vagyona a tagok által fizetett díjakból, az állami költségvetésből juttatott támogatásból, az állam által e törvény 5.§-a alapján ingyenesen átadott ingatlanokból, jogi személyek, jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaságok és magánszemélyek vagyoni hozzájárulásaiból, végintézkedés alapján magánszemélyek hagyatékából, a pártnak a 6.§-ban meghatározott gazdálkodó tevékenységéből, illetőleg a párt által alapított vállalat és egyszemélyes korlátolt felelősségű társaság adózott nyereségéből képződik (4.§. (1) bekezdése). A Ptv. 8.§-a értelmében a párt költségeinek fedezése és vagyonának gyarapítása érdekében gazdálkodó

tevékenységet is folytathat, így politikai céljainak és tevékenységének megismertetése érdekében kiadványokat jelentethet meg és terjeszthet, a pártot szimbolizáló jelvényeket és más ilyen célú tárgyakat árusíthat és pártrendezvényeket szervezhet (a./ pont), valamint a tulajdonában álló ingatlanokat és ingókat díj ellenében hasznosíthatja és elidegenítheti (b./pont).

A szerződésből kötelezettség keletkezik a szolgáltatás teljesítésére és jogosultság a szolgáltatás követelésére (Ptk.198.§. (1) bekezdése). A szerződés tartalmát a felek szabadon állapíthatják meg. A felek szerződéskötési szabadsága azonban nem korlátlan, mert a Ptk.200.§.(2) bekezdése kimondja, semmis az a szerződés, amely jogszabályba ütközik vagy amelyet jogszabály megkerülésével kötöttek, kivéve, ha ahhoz a jogszabály más jogkövetkezményt fűz. Semmis a szerződés akkor is, ha nyilvánvalóan a jóerkölcsbe ütközik.

A tilos szerződések, amelyeket a törvény a fentiek szerint semmisnek nyilvánít, három csoportba sorolhatók. Az első csoportba azok a szerződések tartoznak, amelyek tartalma kifejezetten sérti valamely jogszabály rendelkezéseit, a másodikba amelyeket jogszabály megkerülésével kötöttek, míg a harmadikba azok a szerződések tartoznak, amelyeknek tartalma a velük elérni kívánt eredmény nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütközik. Az egységes bírói gyakorlat szerint jóerkölcsbe ütközőnek az a szerződés minősül, amelyet a jogszabály nem tilt ugyan, de az azzal elérni kívánt cél, a vállalt kötelezettség jellege, illetőleg azért ellenszolgáltatás felajánlása, továbbá a szerződés tárgya az általánosan elfogadott erkölcsi normákat, szokásokat nyilvánvalóan sérti és ezért a társadalmi megítélés is egyértelműen tisztességtelennek minősíti. A jóerkölcs tehát egy olyan jogi kategória, amely a társadalom értékítéletét fejezi ki. A jóerkölcsbe ütközés megállapításakor a bíróságnak nem a felek egyéni érdeksérelmét, hanem azt kell vizsgálnia, hogy maga a jogügylet társadalmilag elítélendő-e. (Legfelsőbb Bíróság Pfv.X.20.753/2004/9. számú eseti döntés)

A perben azt kellett vizsgálni, hogy a felek megállapodása polgári jogi szerződésnek tekinthető-e, az abban foglaltak teljesítése kikényszeríthető-e.

A Ptk. - annak 1.§-ából kitűnően - az árugazdaság vagyoni viszonyait szabályozza, a polgári jog azoknak a jogviszonyoknak az összessége, amelyek a természetes és jogi személyek vagyoni viszonyait rendezik. Nincs akadálya annak, hogy a felek a Ptv.5.§-a szerinti vagyoni hozzájárulás nyújtására kötelezettséget vállaljanak, szerződést kössenek. A politikai párt a közhatalom gyakorlásában akkor tud igazán részt vállalni, ha az országgyűlési választáson sikeresen szerepel és bejut a parlamentbe. E cél érdekében a pártok országos vagy helyi választási együttműködést, egyéb megállapodást köthetnek, amelynek tárgya lehet jelöltek visszaléptetése, közös lista állítása, a politikai együttműködés egyéb formáinak kialakítása, stb. E politikai jellegű, a közjog szférájába tartozó akaratnyilvánítás viszont polgári jogi szerződés tárgya nem lehet, ilyen kötelezettségvállalás nem kényszeríthető ki.

A perbeli jogvita tárgyát képező szerződésben az I.r. alperes magánszemélyként nem csupán vagyoni hozzájárulást nyújtott egy politikai pártnak céljai megvalósításához, hanem annak tartalmát elemelve megállapítható, hogy a felek polgári jogi megállapodásukban politikai

cselekvéshez: egyrészt politikai aktivitás kifejtéséhez (agitáció, kooptálás), másrészt politikai tevékenységtől való tartózkodáshoz (országos, megyei választási lista állításának tilalma) kötötték az ellenszolgáltatás kifizetését. Politikai tevékenység végzéséhez, illetőleg attól való tartózkodáshoz pénzbeli ellenszolgáltatást „kapcsolni” ellentétes a jogállamiság követelményével. Anyagi ellenszolgáltatás fejében jogszerűen nem lehet egy párt választási esélyeit növelni, annak alapszabályával (valamint a párttörvénynek az általános miniszteri indokolásában meghatározott céljával) ellentételesen - pénzbeli ellenszolgáltatás fejében - olyan kötelezettséget vállalni, amely egy másik párt parlamentbe jutásának esélyét bármilyen módon csökkenti (vagy kizárja). Ez sérti a párt támogatóinak, szimpatizánsainak, és általában a választóknak az érdekeit, és a választás tisztaságát, mindez a politikai élet szereplőibe vetett közbizalom elvesztéséhez vezethet. A felek a szerződésben a pénzbeli támogatást politikai aktivitás kifejtéséhez, mint ellenszolgáltatáshoz kötötték. A felek ilyen tartalmú megállapodása a társadalom értékítéletét az általánosan elfogadott erkölcsi normákat, szokásokat nyilvánvalóan sérti, ezért a jóerkölcsbe ütközik, így semmis. Semmis szerződésre pedig jogot alapítani nem lehet. Az egységes bírói gyakorlat szerint, ha a bíróság eljárása során semmisségi ok fennálltát észleli, azt hivatalból kell figyelembe vennie.

A kifejtettekre figyelemmel a Győri Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének megfellebbezett rendelkezését a Pp.253.§. (2) bekezdése alapján a perköltségre is kiterjedően megváltoztatta és az I.r. alperessel szemben előterjesztett keresetet teljes egészében elutasította.

Az I.r. alperes pernyertessége folytán az ítéltábla a Pp.78.§. (1) bekezdése szerint mellőzte az I.r. alperes elsőfokú perköltségben való marasztalását, egyúttal kötelezte a felperest, hogy fizessen meg a jogi képviselővel eljáró I.r. alperesnek képviseleti költséget, továbbá az I.r. alperes által előlegezett 900.000,- forint fellebbezési illetéket. Az ügyvédi munkadíj összegét a Győri Ítéltábla a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM. rendelet 3.§. (2), (5) és (6) bekezdése alapján az első- és másodfokú eljárásra együttesen áfa-val együtt a kifejtett ügyvédi munka mérlegelésével 1.800.000,- forintban állapította meg. A felperes személyes illetékmentessége (Itv.5.§. (1) b./ pontja) folytán le nem rótt 900.000,- forint kereseti illetéket a 6/1986.(VI.26.) IM. rendelet 13.§. (1) és 14.§-a szerint az állam viseli.

Győr, 2008.évi szeptember hó 10. napján

Dr. Szalai György sk.
tanács elnöke

a **Dr. Hammer Sándor sk.**
előadó bíró

Dr. Farkas Attila sk.
bíró

A kiadmány hitelül
kiadó: